

prima instanță: N. Clevadi
instanța de apel: E. Grumeza, I. Talpa, S. Melnic

dosarul nr. 2ra-1286/15

DECIZIE

30 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Tamara Chișcă-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Iurie Bejenaru
Liliana Catan

examinând recursul declarat de Andrei Cristian, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Dinei Gumanuc împotriva lui Andrei Cristian cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și declararea nulității testamentului

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 08 decembrie 2014 prin care a fost respins apelul declarat de Andrei Cristian, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia și menținută hotărârea Judecătoriei Bălți din 31 martie 2014, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 13 martie 2009, Dina Gumanuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Andrei Cristian cu privire la recunoașterea nulității parțiale a testamentului și recunoașterea dreptului de proprietate asupra ½ cotă - parte din imobilul situat pe str. Donici, 21, mun. Bălți.

În motivarea acțiunii a invocat că din anul 1996 se află în relații de căsătorie cu Alexandru Gumanuc, au format o familie, ducând gospodăria în comun și locuind în apartamentul ce-i aparține, situat în mun. Bălți, str. N. Iorga, 20, ap. 80.

Susține că în 2002, au procurat din bani comuni casa situată în mun. Bălți, str. Donici, 21.

Afirmă reclamanta că în anul 2004, pe terenul aferent casei, au început construcția unei case noi, iar documentele pentru începerea construcției au fost întocmite pe numele lui Alexandru Gumanuc. În anul 2005, casa a fost dată în exploatare pe numele lui Alexandru Gumanuc.

Menționează că la 26 noiembrie 2005, a fost înregistrată căsătoria cu Alexandru Gumanuic.

Remarcă că dreptul ei de proprietate la $\frac{1}{2}$ din imobil se confirmă prin faptul conviețuirii în comun în familie, prin ducerea gospodăriei în comun, formarea proprietății comune, declarațiile martorilor, certificatul eliberat de la serviciu precum că a luat împrumut pentru construcția casei.

Relatează că la 11 noiembrie 2008, a decedat Alexandru Gumanuic.

Susține că după decesul soțului, a aflat că acesta a testat toată averea unui prieten pe numele Andrei Cristian.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 5, 166, 167 CPC, art. 315, 320, 366 Cod civil.

Solicită admiterea acțiunii, recunoașterea dreptului de proprietate la $\frac{1}{2}$ cotă – parte din imobilul situat pe str. Donici, 21, mun. Bălți, recunoașterea nulității parțiale a testamentului lăsat pe numele lui Andrei Cristian.

Prin cererea de chemare în judecată suplimentară, Dina Gumanuic a solicitat declararea nulității testamentului, autentificat de notarul Aliona Agachi la 21 februarie 2008 din numele testatorului Alexandru Gumanuic pe numele lui Andrei Cristian și recunoașterea dreptului ei de moștenitor legal la averea succesorală rămasă după decesul lui Alexandru Gumanuic la 05 noiembrie 2008.

În motivarea cererii a invocat că la momentul întocmirii testamentului, soțul ei Alexandru Gumanuic era bolnav, invalid de gradul II, avea mereu o stare de neliniște, nervozitate, lipsă de dispoziție, făcea abuz de alcool, iar după consumul băuturilor alcoolice avea un comportament neadecvat.

Susține că în ziua semnării testamentului, testatorul a fost la o sărbătoare în ospetie, unde a consumat băuturi alcoolice.

Consideră că testamentul a fost lăsat de către soțul ei într-o stare în care nu-și putea conștientiza propriile acțiuni.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 13 aprilie 2012 a fost admisă acțiunea, s-a declarat nul testamentul autentificat la 21 februarie 2008 de notarul Aliona Agachi din numele testatorului Alexandru Gumanuic pe numele lui Andrei Cristian, recunoscut după Dina Gumanuic dreptul de proprietate asupra imobilului de pe str. Donici, 21, mun. Bălți, s-a încasat de la Andrei Cristian în folosul Dinei Gumanuic cheltuielile de judecată în sumă de 2650 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 23 octombrie 2012 a fost admis apelul declarant de avocatul Larisa Ocerednaia în interesele lui Andrei Cristian, casată integral hotărârea primei instanțe, cu restituirea pricinii spre rejudecare în primă instanță, în alt complet de judecată.

Prin cererea de concretizare a cerințelor, Dina Gumanuic a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie la $\frac{1}{2}$ cotă – parte din imobilul situat pe str. Donici, 21, mun. Bălți, declararea nulității testamentului, autentificat la 21 februarie 2008 de notarul Aliona Agachi din numele testatorului Alexandru Gumanuic pe numele lui Andrei Cristian, recunoașterea dreptului de moștenitor legal la averea succesorală

rămasă după decesul lui Alexandru Gumanuic, recunoașterea dreptului de proprietate pe imobilul situat pe str. Donici, 21, mun. Bălți, încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți din 31 martie 2014 a fost admisă integral cererea de chemare în judecată depusă de Dina Gumanuic;

S-a declarat nul testamentul autentificat de notarul public Aliona Agachi la 21 februarie 2008 sub nr. 1360 întocmit de Alexandr Gumanuic pe numele lui Andrei Cristian;

S-a recunoscut după Dina Gumanuic dreptul de proprietate comună în devălmășie asupra $\frac{1}{2}$ cotă - parte din imobilul situat în mun. Bălți, str. Donici, 21, număr cadastral 0300211.451;

S-a recunoscut după Dina Gumanuic dreptul de proprietate prin succesiune asupra averii succesoriale rămase după decesul lui Alexandr Gumanuic, decedat la 05 noiembrie 2008, care constă din $\frac{1}{2}$ cotă - parte din construcția locativă și terenul aferent din str. Donici, 21, mun. Bălți, număr cadastral 0300211.451;

S-a recunoscut după Dina Gumanuic dreptul de proprietate asupra întregului imobil situat în str. Donici, 21, mun. Bălți, număr cadastral 0300211.451;

S-a încasat de la Andrei Cristian în beneficiul Dinei Gumanuic cheltuielile de judecată în sumă de 9206,89 lei.

La data de 24 aprilie 2014 Cristian Andrei prin intermediul avocatului Larisa Ocerednaia a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți din 31 martie 2014, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată formulată de Dina Gumanuic.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 08 decembrie 2014, a fost respins apelul declarat de Andrei Cristian, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia și menținută hotărârea Judecătoriei Bălți din 31 martie 2014, prin care acțiunea a fost admisă.

La 03 aprilie 2015, Andrei Cristian reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 08 decembrie 2014, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Bălți din 08 decembrie 2014 și hotărârii Judecătoriei Bălți din 31 martie 2014, cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de fond.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a aplicat în mod eronat legea și nu a luat în considerație argumentele invocate în cererea de apel, care indică asupra faptului că hotărârea primei instanțe a fost emisă cu încălcarea sau aplicarea eronată a normelor de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele pricinii.

Mai indică recurentul că instanțele de judecată nu au stabilit circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, prin ce a emis hotărâri ilegale și neîntemeiate.

Menționează recurentul că instanța de apel prin respingerea apelului, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată speței, anume prevederile art. 22 Codul familiei și art. 320 și 344 Codul civil, care prevede proprietatea soților care nu poate fi proprietatea comună în devălmășie și care proprietate este comună pe cote părți, iar intimata nu a

demonstrat cu ce suma a contribuit la construirea casei, pentru a i se putea acorda o careva parte din casă.

Suplimentar indică recurentul că instanțele de judecată nu au luat în considerație prevederile art. 9 Codul familiei care prevede că apar drepturile și obligațiile soților, doar după înregistrarea căsătoriei, prin urmare consideră că cerința reclamantei din acțiune este neîntemeiată, deoarece casa a fost construită până la înregistrarea căsătoriei la Oficiul Stării Civile.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților, la 04 februarie 2015, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată (f. d. 23 vol. 3) și recepționată de recurent la data de 06 februarie 2015.

Prin urmare se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 03 aprilie 2015, în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Andrei Cristian, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Înaintând cererea de chemare în judecată împotriva lui Andrei Cristian, cu ulterioarele concretizări, Dina Gumaniuc a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie la $\frac{1}{2}$ cotă – parte din imobilul situat pe str. Donici, 21, mun. Bălți, declararea nulității testamentului autentificat la 21 februarie 2008 de notarul Aliona Agachi din numele testatorului Alexandr Gumaniuc pe numele lui Andrei Cristian, recunoașterea dreptului de moștenitor legal la averea succesorală rămasă după decesul lui Alexandru Gumaniuc, recunoașterea dreptului de proprietate pe imobilul situat pe str. Donici, 21, mun. Bălți.

Fiind investită cu judecarea prezentei cauze, prima instanță a admis-o integral, soluție menținută și de instanța de apel.

Instanța de recurs consideră, însă, că hotărârile adoptate de instanțele de judecată ierarhic inferioare au fost adoptate fără a fi dată o apreciere cuvenită circumstanțelor cauzei, care urmau a fi verificate în raport cu normele de drept aplicabile la caz, reieșind din specificul acțiunii.

În acest sens, instanța de recurs va reține prevederile art. 2 alin. (2) Codul familiei, care direct indică că numai căsătoria încheiată la organele de stat de stare civilă (denumite în continuare organe de stare civilă) generează drepturile și obligațiile de soți prevăzute de prezentul cod.

Cu referire la norma de drept citată, instanța de recurs la caz remarcă că, deși instanțele de judecată judecând cauza au constatat că casa de locuit din str. Donici, 21 mun. Bălți, a fost construită de către Dina Gumaniuc și Alexandru Gumaniuc în perioada de concubinaj a acestora, cu referire la art. 23 Codul familiei, constată că casa

din litigiu constituie proprietate comună în devălmășie a soților, recunoscând după Dina Gumanuc dreptul de proprietate comună în devălmășie asupra ½ cotă - parte din acest imobil.

Soluția dată este una greșită, dat fiind faptul că concubinajului nu îi sunt aplicabile prevederile Codului familiei, reieșind din art. 2 alin. (2) Codul familiei.

Mai mult că și prevederile art. 371 Cod civil, care reglementează proprietatea comună în devălmășie a soților, statuează că bunurile dobândite de soți în timpul căsătoriei sunt proprietatea lor comună în devălmășie dacă, în conformitate cu legea sau contractul încheiat între ei, nu este stabilit un alt regim juridic pentru aceste bunuri.

Prin urmare, legislația în vigoare nu prevede ca temei de dobândire a dreptului de proprietate în devălmășie, relația de fapt a concubinajului.

Or, dacă dreptul de proprietate a fost dobândit în timpul relației de concubinaj, obiectul material al acestuia se va partaja conform aportului fiecăruia la dobândirea bunului, dobândirea bunului fiind considerată ca rezultat al unui acord de activitate comună în scopul dobândirii de bunuri, adică al contractului de societate civilă (art. 1339 CC).

La caz, însă, după cum a fost constatat de instanțele de judecată ierarhic inferioare că Dina Gumanuc și Alexandr Gumanuc s-au aflat în concubinaj din anul 1996, locuind în apartamentul nr. 80 de pe str. Iorga 20, mun. Bălți, fapt confirmat prin explicațiile părților și prin declarațiile martorilor Nicolae Catana, Axenia Solonenco, Tamara Derevici, Ana Rodionova, Olga Furtuna, Nadejda Ostapciuc, cărora le-a fost dată apreciere de către instanțele de judecată.

La fel, s-a mai stabilit că imobilul în litigiu - casa de locuit cu terenul aferent din str. Donici, 21 mun. Bălți la 13 iunie 2002, a fost procurat de către Alexandr Gumanuc la prețul de 17 900 lei (f. d. 18 Vol. 1), în anul 2004 Alexandr Gumanuc a obținut certificatul de urbanism pentru construcția unei case noi pe terenul din str. Donici, 21 mun. Bălți (f. d. 20 Vol. 1), în anul 2005 i-a fost eliberată autorizația de construire (f. d. 12 Vol. 1), iar la 15 iunie 2005 casa nou construită a fost dată în exploatare cu valoarea de 50 000 lei (f. d. 8, 11 Vol. 1).

În același timp se constată că Dina Gumanuc și Alexandr Gumanuc au înregistrat căsătoria la 26 noiembrie 2005, fapt ce rezultă din copia adeverinței de căsătorie (f. d. 5 Vol. 1).

În această ordine de idei este cert că omiterea aspectelor menționate de către instanța de apel, direct indică la examinarea superficială a apelului, nefiind supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale, fiind evidentă soluționarea pricinii cu aplicarea eronată a normelor de drept material aplicabile cazului.

Ca urmare, sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, instanța de recurs este în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și de a verifica temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege, fapt ce dictează necesitatea casării deciziei instanței de apel și remiterea pricinii la rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând pricina, în baza probelor pertinente administrate, raportate la legea materială ce guvernează raportul juridic litigios, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu art.445 al.(1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de către Andrei Cristian, reprezentat de avocatul Larisa Ocerednaia.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 08 decembrie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Dinei Gumanuc împotriva lui Andrei Cristian cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și declararea nulității testamentului, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Tamara Chișcă-Doneva

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Liliana Catan